

2016 m. sausio mėn.

Tikslas – padėti specializuoto ugdymo krypties programas įgyvendinančių mokyklų mokytojams, brandos egzamino vertinimo komisijų nariams ir organizatoriams pasirengti 2016 metų muzikologijos brandos egzaminui.

KLAUSIMAI	ATSAKYMAI
BRANDOS EGZAMINO ORGANIZAVIMO IR VYKDYMO KLAUSIMAI	
Sveiki, norėtume sužinoti kodėl muzikologijos egzamino pirma ir antra dalys taip toli viena nuo kitos datų požiūriu: balandžio 30 d. ir birželio 21 d. Toks išdėstymas labai apsunkina pasiruošimą ir egzamino laikymą, nes vaikai turi laikyti kitus egzaminus, įskaitas.	Brandos egzaminų tvarkaraštis patvirtintas po viešo svarstymo su dalykų mokyklų vadovų, asociacijų, mokinių organizacijų, savivaldybių atstovais. Tikimės, kad 2016 metais ilgesnis tarpas tarp egzamino dvių dalių sudarys sąlygas nuosekliai ir kryptingam egzamino pasirengimui
Kokiose įstaigose žada būti egzamino vykdymo centrai Vilniuje?	Pagal Brandos egzaminų organizavimo ir vykdymo tvarkos aprašo (http://www.nec.lt/failai/5719_Tvarka20161215.pdf) 48 punktą „Dalykų brandos egzaminų centrus savivaldybės teritorijoje skiria savivaldybės administracijos direktorius“.
Jei muzikologijos egzaminą nutartų laikyti regėjimo negalią turintis mokinys, kokios jam sąlygos sudaromos?	NEC turi patirties rengti muzikos mokyklinio brandos egzamino užduotis regėjimo negalią turinčiam mokiniui Brailio raštu. Jei būtų mokinys, ketinantis laikyti muzikologijos egzaminą, kurio užduotis parengta Brailio raštu, tokiam atvejui būtų rengiamasi individualiai, bendradarbiaujant su to mokinio ugdymo įstaiga.

<p>Muzikologijos brandos egzamino programos 1 priede randame: „REIKALAVIMAI PAGAL ATLIKĖJO RAIŠKOS AKORDEONO ARBA DAINAVIMO, ARBA GARSO REŽISŪROS, ARBA GITAROS, ARBA LIAUDIES, ARBA MUŠAMŪJŲ, ARBA PUČIAMŪJŲ INSTRUMENTŲ PAGRINDINĮ BRANDUOLIO DALYKĄ“.</p> <p>Kas yra pagrindinis branduolio dalykas? Ar teisingai suprantame, kad kandidatas ar eksternas gali pasirinkti lygį pagal tai, ką jis norės studijuoti?</p> <p>Pvz. Kandidatas mokosi chorinį dirigavimą, bet tikrai žino, kad stos į klasikinį vokalą. Ar jis egzamino metu gali atlikti užduotis pagal dainavimo branduolio dalyką, kurių jam pakaktų stojant į naują specialybę?</p> <p>Pvz. Kandidatas, prieš kelerius metus baigęs septynmetę muzikos mokyklą, egzaminui ruošiasi individualiai. Kada ir kokį lygį jis turi rinktis? Jeigu stos į garso režisūros specialybę, ar tinka jam "reikalavimai pagal garso režisūros pagrindinį branduolio dalyką"?</p> <p>Kaip traktuoti "neaiškios" specialybės mokinius, nebaigusius muzikos mokyklų, ir pasirengusių savarankiškai?</p>	<p>Kas yra branduolio dalykas, apsprendžia kandidato studijuota specialybė, pavyzdžiui, akordeonas, pučiamieji, gitara, liaudies, mušamieji instrumentai, garso režisūra. Renkantis muzikologijos MBE kandidatas privalo nurodyti pagrindinį branduolio dalyko pavadinimą – t.y., kokią specialybę kandidatas mokėsi, o ne tą specialybę, kurią žada studijuoti.</p> <p>Individualiai pasirengę egzaminui eksternai gali pasirinkti atlikti egzamino užduotis pagal savo nuožiūra pasirinktą branduolio dalyką.</p>
BENDROJO POBŪDŽIO INFORMACIJA	
<p>Muzikologijos brandos egzamino programos prieduose yra pateikti maksimalūs egzamino turinio reikalavimai. Konkrečių egzamino užduočių turinys gali būti siauresnis.</p>	
<p>Labai svarbi muzikologijos brandos egzamino 19-ame skirsnyje pateiktos nuostatos antroji dalis: „Egzaminas yra išlaikytas tik tada, kai išlaikytos abi jo dalys, t. y. už kūrybinę užduotį ir dalį raštu mokinytis turi surinkti ne mažiau kaip po 31 procentą galimų taškų.“</p>	
<p>Pakeistas egzamino raštu ir kūrybinės užduoties taškų santykis. 2005–2015 m. egzamine raštu daliai ir kūrybinei užduočiai skirta po 50 % taškų sumos, nuo 2016 m. – raštu daliai skiriama 40 %, o kūrybinei užduočiai – 60 % visų taškų sumos.</p>	
<p>Iš esmės pasikeitė egzamino užduočių vertinimo sistema. Taikomas kitoks užduoties atlikimo įvertinimas taškais, pasikeitusi koeficientų sistema.</p>	
<p>Egzamino užduočių reikalavimai programoje yra suskirstyti į tris grupes pagal specialybes. Bet kurios grupės kandidatų <u>maksimalūs</u> pasiekimų rezultatai bus vertinami 100 taškų arba dešimčia balų. Programos 20-ame skirsnyje pateikta taškų atitiktis pažymiui.</p>	
<p>Išlaikytas esminis šio egzamino privalumas: egzaminas sudarytas taip, kad kiekvienas mokinytis galėtų geriausiai atskleisti savo muzikologinį išprusimą. Mokinys galės rinktis jo gebėjimus ir žinias atitinkantį užduoties sudėtingumo lygį ir kiekvienoje muzikologinio dalyko srityje atskleisti savo geriausius pasiekimus.</p>	
<p>Egzamino kūrybinė užduotis:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Pagal naują užduočių vertinimo sistemą pakoreguoti Kūrybinės užduoties vertinimo kriterijai. Pasikeitimai susiję su pasikeitusia taškų ir koeficientų sistema. 	

<p>2. Kūrybinės užduoties užduočių pateikimo tvarka nepakeista, vertinimo lapai įprasto formato. Egzamino kūrybinės užduoties vykdymo tvarka nesikeičia.</p>	
<p>Egzamino dalis raštu:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Muzikinės klausos testo galimi penki sudėtingumo variantai: A – vienbalsis; B – vienbalsis; C – dvibalsis; D – tribalsis; E – tribalsis. 2. Muzikinės klausos testo vertinimo instrukcijoje atsisakyta muzikinės raiškos kriterijaus. 3. Muzikos istorijos testas – akcentas muzikos istorijai. Tačiau kai kurie muzikos istorijos užduočių klausimai gali sietis su mokinių įgytomis žiniomis ir įgūdžiais solfedžio, harmonijos, muzikos kūrinių analizės ir elementariosios muzikos teorijos dalykų pamokose. 4. Muzikos istorijos teste gali būti užduočių nesusijusių su skambančia muzika. <p>Keičiasi egzamino vykdymo trukmė. Egzamino pradžia 9.00 val., pabaiga – 13.30 val.</p>	
<p>Akordų junginio ar moduliacijos schemos dainavimo užduotis sudaroma remiantis tik harmonijos dalyko turiniu.</p>	
<p>Sekvencijos akordų junginys sudaromas remiantis tik harmonijos dalyko turiniu.</p>	
<p>Koks koeficientas bus taikomas, vertinant mokinių atsakymus, jei jie pasirinktų lengvesnę ar sunkesnę užduotį (pvz., pianistas pasirinktų vienbalsį diktantą arba teoretikas spręstų pianistams skirtą harmonijos uždavinį)?</p>	<p>Egzamino programos 16-ame skirsnyje teigiama: „mokiniai gali rinktis skirtingo sudėtingumo užduotis, kurių vertinimui taikomi koeficientai“. Pagal galiojančias bendrąsias brandos egzaminų organizavimo nuostatas <u>užduoties vertinimo koeficientai neskelbiami</u>.</p>
<p>Ar diktantas pasirenkamas prieš pirmą egzamino dalį ar prieš antrą?</p>	<p>Prieš antrą dalį.</p>
<p>Ar mokinys galės rinktis grupę? Ar galės atlikti sudėtingesnę, nei priklausytų jo grupei užduotį?</p>	<p>Taip. Bet kurios grupės mokinys galės pasirinkti bet kurį užduoties sudėtingumo variantą, nebūtinai pagal savo pagrindinį mokymosi branduolį.</p>
<p>Ar tikslinga muzikologijos bandomajam egzaminui naudoti ankstesnių metų medžiagą, ar galima tikėtis bandomųjų užduočių pagal šių metų muzikologijos egzaminą?</p>	<p>Bandomųjų užduočių pateikti nenumatyta, nes Muzikologijos bandomajam egzaminui tikslinga naudoti ankstesnių metų medžiagą.</p>
<p>Kiek balų sudarys 31%?</p>	<p>3.1 balo.</p>
<p>2015 m. brandos egzaminų organizavimo ir vykdymo tvarkos aprašo 13-ame skirsnyje parašyta: „Kandidatai prašymą dėl muzikologijos brandos egzamino muzikinės klausos testo tipo pasirinkimo pateikia ne vėliau kaip prieš 5 darbo dienas iki brandos egzamino. Laiku nepateikę prašymo, kandidatai atlieka muzikinės klausos A tipo testą.“ Ar gali kandidatas ar eksternas, laiku pateikęs prašymą, pasirinkti bet kurį muzikinės klausos testo tipą?</p>	<p>Taip.</p>
<p>MUZIKOLOGIJOS BRANDOS EGZAMINO I DALIS</p>	
<p>Ar solfedžiuojant akordų junginį galima naudoti elementarų 3–4 balsų išdėstymą, t.y. ar būtina dvejetaini vieną iš akordo tonų trigarsiuose akorduose?</p>	<p>Trigarsiuose akorduose būtina dvejetaini vieną iš akordo tonų. Solfedžiuojant akordų junginį būtina taikyti funkcinėje harmonijoje įprastą akordų tonų dvejetainimą, taikyti visas akordų sudarymo, išdėstymo, jungimo ir sprendimo</p>

	taisykles.
Ar akordų junginiuose reikės solfedžuoti padidintus ir sumažintus kvintakordus ir jų apvertimus? Jei šie akordai junginiuose bus, gal jie galėtų būti užrašomi kaip ir kiti akordai – ne pagal akordo struktūrą, o pagal laipsnį ar funkciją (pvz., VII ₆ arba Đ ₆ , II ₆ arba S ₆)?	Akordų junginiuose gali būti padidintų ir / ar sumažintų kvintakordų, jų apvertimų. Šie akordai bus užrašomi pagal funkcinėje harmonijoje įprastą akordų laipsninį arba funkcinį žymėjimą, pvz., VII ₆ arba Đ ₆ , II ₆ arba S ₆ , TsVI ₆ arba ⁰ ST ₆ , sII ₆ arba ⁰ S ⁶ , DtIII arba ⁰ TD. Kūrybinės užduoties priede „Egzamino užduotyse vartojamos akordų žymėjimo sistemos“ atsisakyta trigarsės sandaros akordų žymėjimo ir akordų pavadinimų skilties.
Ar bus, jei bus tai kokios, užduočių pasirinkimo galimybės kūrybinėje dalyje?	Kūrybinėje užduotyje mokiniai galės pasirinkti vieną iš trijų, keturių ar penkių užduoties sudėtingumo lygių.
Kokiu išdėstymu turės skambinti sekvencijas kandidatai pagal atlikėjo raiškos arba garso režisūros pagrindinį branduolio dalyką? Ar bus galima rinktis, kaip tai atsispindės vertinime?	Kandidatai pagal atlikėjo raiškos arba garso režisūros pagrindinį branduolio dalyką sekvencijos akordų junginį turi išsidėstyti siaurai, mišriai arba plačiai ir taikyti funkcinėje harmonijoje įprastas akordų sudarymo, jungimo ir sprendimo taisykles. Mokiniai galės pasirinkti vieną iš kelių užduoties sudėtingumo lygių. Skirtingiems užduoties sudėtingumo lygiams bus taikomi skirtingi vertinimo koeficientai.
Akordų junginius mokiniai privalės dainuoti siauru ar plačiu išdėstymu, ar galės pasirinkti?	Mokiniai gali pasirinkti pirmojo akordo išdėstymą, t. y. siaurą, mišrų arba platų. Sudarant akordų junginį būtina taikyti funkcinėje harmonijoje įprastą akordų tonų dvejinimą ir taikyti visas akordų sudarymo, išdėstymo, jungimo ir sprendimo taisykles.
Norim pasitikslinti – ar akordų junginiuose gali pasitaikyti tik padidinti ir sumažinti kvintakordai ar ir jų apvertimai?	Akordų junginiuose turėtų būti naudojami funkcinėje harmonijoje įprasti sumažintų ir padidintų akordų pavidalai, t. y. VII ₆ arba Đ ₆ ; II ₆ arba S ₆ , arba S ⁶ ; TsVI ₆ arba ⁰ ST ₆ ; DtIII, DtIII ₆ arba ⁰ TD, ⁰ TD ₆ . Sumažinti kvintakordai ir kvartsekstakordai, padidinti kvartsekstakordai akordų junginiuose nenaudojami.
Ar bus galima naudotis pasiruošimo lapu atsakinėjant, ar kaip anksčiau – harmonijos užduotys atliekamos „be lapelio“?	Dainavimo ir muzikos istorijos žinių pateikimo užduotis mokiniai galės atlikti naudojantis pasiruošimo lapais. Harmonijos užduotys atliekamos nežiūrint į pasirašytą užduoties atlikimo tekstą. Už harmonijos užduočių dainavimą nežiūrint į pasirašytą tekstą papildomų taškų neskiriama.
Kaip skambinti A grupės sekvencijas? Ar galima vienos oktavos ribose viena ranka?	Akordų junginį vienos oktavos ribose viena ranka skambinti negalima, nes šioje formulotėje užprogramuota akordų jungimo klaida, pvz., balsų kryžiaavimas. Ši užduotis yra ne elementariosios muzikos teorijos, o harmonijos dalyko užduotis. A grupės kandidatai, t. y. kandidatai pagal atlikėjo raiškos (akordeono arba dainavimo, arba gitaros, arba liaudies, arba mušamųjų, arba pučiamųjų instrumentų) arba garso režisūros pagrindinį branduolio dalyką sekvencijos motyvo bose ir tenore esančius garsus skambina kaire ranka, o soprane ir alte esančius garsus – dešine ranka. Vienos oktavos ribose viena ranka galima

	skambinti sekvenciją, kurios motyvą sudaro vienas akordas. Tai – papildoma pasirinkimo galimybė.
Ar A grupės solfedžiuojamas junginys yra harmoninis? Keturbalsiame išdėstyme?	Taip. Junginys yra sudaromas keturbalsiškai siauru, mišriu ar plačiu išdėstymais, taikomas harmoninis arba melodinis akordų jungimas su šuoliais ar be jų.
Moduliacijos periodo skambinimas fortepijonu privalomas tik antrai ir trečiai grupėms. Iš kur taškų gaus pirma grupė, norinti surinkti visą 100% taškų, kuriai šios užduoties atlikti nereikia?	Pirmos grupės kandidatai pagal atlikėjo raiškos (akordeono arba dainavimo, arba gitaros, arba liaudies, arba mušamųjų, arba pučiamųjų instrumentų) arba garso režisūros pagrindinį branduolio dalyką fortepijonu skambins moduliacijos schemą. Šios užduoties atlikimas vertinamas taškais.
Ar bus vieno akordo sekvencijų?	Gali būti.
Ar galės akordeonininkai solfedžiuoti moduliacijos schemą? Ar akordeonininkas (ir kt.) nebūtinai turės solfedžiuoti akordų junginį, o galės rinktis moduliacijos schemą.	Taip.
MUZIKOLOGIJOS BRANDOS EGZAMINO II DALIS	
Kaip bus sudarytas muzikos istorijos testas: a) kiek muzikos kūrinių skambės, į kiek klausimų reikės atsakyti? b) keliais taškais bus vertinamas kiekvienas atsakymas? c) ar bus papildomų klausimų teoretikams? d) Kaip pasikeis testo apimtis, jei jis būdavo vertinamas 86–92 taškais, o dabar tik 10?	a) Egzamino programos 14-ame skirsnyje yra pateikta orientacinė egzamino užduoties struktūra. Žodyje orientacinė slypi atsakymas į Jūsų pateikto klausimo dalį. Kiekvienais egzamino organizavimo ir vykdymo metais atpažintinų muzikos kūrinių ir testo užduočių skaičius gali būti vis kitoks. Muzikos kūrinių skaičius priklauso nuo muzikos ištraukų skambėjimo trukmės, muzikos istorijos teste pateiktų užduočių kiekio ir muzikos istorijos testo atlikimui skiriamą laiką. b) Muzikos istorijos testo užduočių kiekvienas teisingas atsakymas bus vertinamas vienu tašku. c) Taip. d) Muzikos istorijos testo apimtis turėtų būti panaši įprastai 2005–2015 metais vykdyto muzikologijos mokyklinio brandos egzamino muzikos istorijos ir muzikos teorijos testo apimčiai. Mokiniam pagal atlikėjo raiškos ir garso režisūros pagrindinį branduolio dalyką testo apimtis gali būti siauresnė, mokiniams pagal muzikos teorijos pagrindinį branduolio dalyką – šiek tiek platesnė.
Pirmame muzikologijos BE programos priede rašoma, kad atlikėjai mokiniai turi mokėti išnagrinėti sonatos formos ekspoziciją. Sakykite, tai tokiu atveju bus duotas visas kūrinys, o schemas reikės tik ekspozicijos?	Taip. Sonatos formos ekspozicijos analizei gali būti pateiktas visas kūrinys (jei tai vienos dalies kūrinys) arba tik viena jo dalis, pavyzdžiui Ludwigo Beethoveno sonatos viena dalis. Kandidatas turės įvardyti kūrinio ar visos dalies formą ir pagal pateiktus reikalavimus sudaryti ekspozicijos schematinę analizę.
Ar diktantas teoretikams būtinai yra tribalsis, ar galėtų būti dvibalsis?	Egzamino programos 13. 4. skirsnyje apie muzikinį diktantą pažymėta: „Atliekant šią užduotį, reikia penklinėje natomis užrašyti periodo formos

	vienbalsį ar dvibalsį, ar tribalsį muzikinį diktantą“. Kandidatams pagal muzikos teorijos pagrindinį branduolio dalyką skiriamas sudėtingiausias užduoties variantas – tribalsis diktantas.
Ar muzikos istorijos teste bus 10 užduočių ir kaip bus vertinama?	Muzikologijos brandos egzamino programos 14-ame skirsnyje yra pateikti orientaciniai užduoties reikalavimai. Muzikos istorijos teste gali būti nuo vienos iki dešimties užduočių. Užduotis gali būti sudaryta iš sudėtinių dalių. Jų skaičius kiekvienai užduočiai gali būti skirtingas. Muzikos istorijos testo užduočių kiekvienas teisingas atsakymas bus vertinamas vienu tašku.
Kaip motyvuoti moksleivius muzikos žinojimui, jei muzikinių užduočių skaičius gali būti mažinamas net iki 1?	Užduotis gali būti sudaryta iš sudėtinių dalių. Jų skaičius gali būti pakankamai didelis.
Kaip pagal specialybes paskirstomi abu vienbalsiai diktantai (A ir B). Kokie esminiai jų skirtumai?	A variantas – papildoma pasirinkimo galimybė, pasižymi nesudėtinga muzikos kalba. B variantas sudėtingesnis. Skiriamas kandidatams pagal atlikėjo raiškos (akordeono arba dainavimo, arba gitaros, arba liaudies, arba mušamųjų, arba pučiamųjų instrumentų) arba garso režisūros pagrindinį branduolio dalyką.

Jeigu turite klausimų, susijusių su muzikologijos brandos egzamino:

- turiniu, prašytume juos pateikti Algirdui Kiškiui, Mikalojaus Konstantino Čiurlionio menų gimnazijos mokytojui ekspertui, adresu algirdaskiskis@gmail.com,
- organizavimu ir vykdymu, prašytume juos pateikti Nacionalinio egzaminų centro Egzaminų skyriaus vedėjai dr. Astai Ranonytei adresu asta.ranonyte@nec.lt.